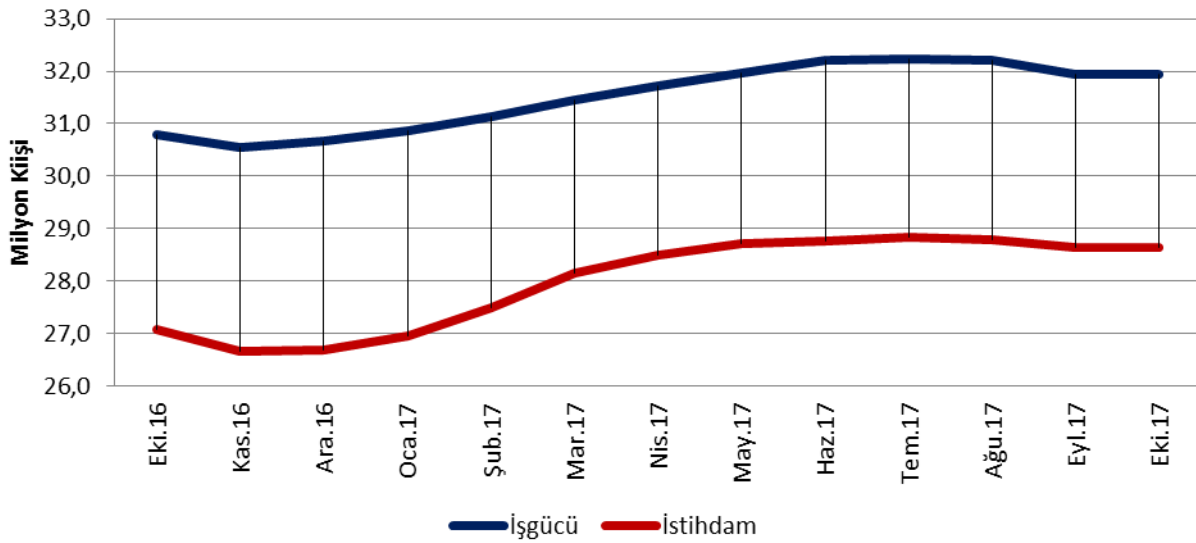

ARALIK 2017 – OCAK 2018**TÜRKİYE EKONOMİSİ ÖZET BİLGİLERİ****1. Ekim Ayı Hanehalkı İşgücü İstatistikleri**

2017'nin Ekim ayında Türkiye'deki toplam işsiz sayısı, geçen yılın aynı dönemine göre 360 bin kişi azalarak 3 milyon 287 bin kişi oldu. Böylece işsizlik oranı 1,5 puan, tarım dışı işsizlik oranı ise 1,8 puan azalarak sırasıyla yüzde 10,3 ve yüzde 12,3 olarak gerçekleşti. Genç nüfusta işsizlik oranı ise 1,9 puan azalarak yüzde 19,3'e geriledi.

Ekim 2017'de Türkiye genelinde 15 yaş ve üstü bireylerde istihdam edilen kişi sayısı, bir önceki yılın aynı dönemine göre 1 milyon 378 bin kişi artış göstererek 28 milyon 645 bin kişi oldu.

Grafik 1. Türkiye'de 15 yaş ve üzerinde istihdam edilen kişi sayısı ve 15 yaş ve üzerinde toplam işgücü, Ekim 2016- Ekim 2017

2. Kısa vadeli dış borçlara ilişkin 2017 Kasım ayı verileri, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) tarafından 18 Ocak 2018 tarihinde yayımlandı¹.

Kısa vadeli dış borçlar, temel olarak bankaların aylık döviz vaziyeti stokları, özel sektörün yurt dışından sağladığı kredilerin izlendiği veri tabanı, ticari kredilere ilişkin Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ithalat verileri ve Merkez Bankası aylık döviz vaziyeti kaynaklarından derlenmektedir.

¹ TCMB, her ay verileri geçmişe dönük revize ettiği için bilgi notlarında yer alan tablolardaki eski yıllara ait veriler farklılık gösterebilmektedir.

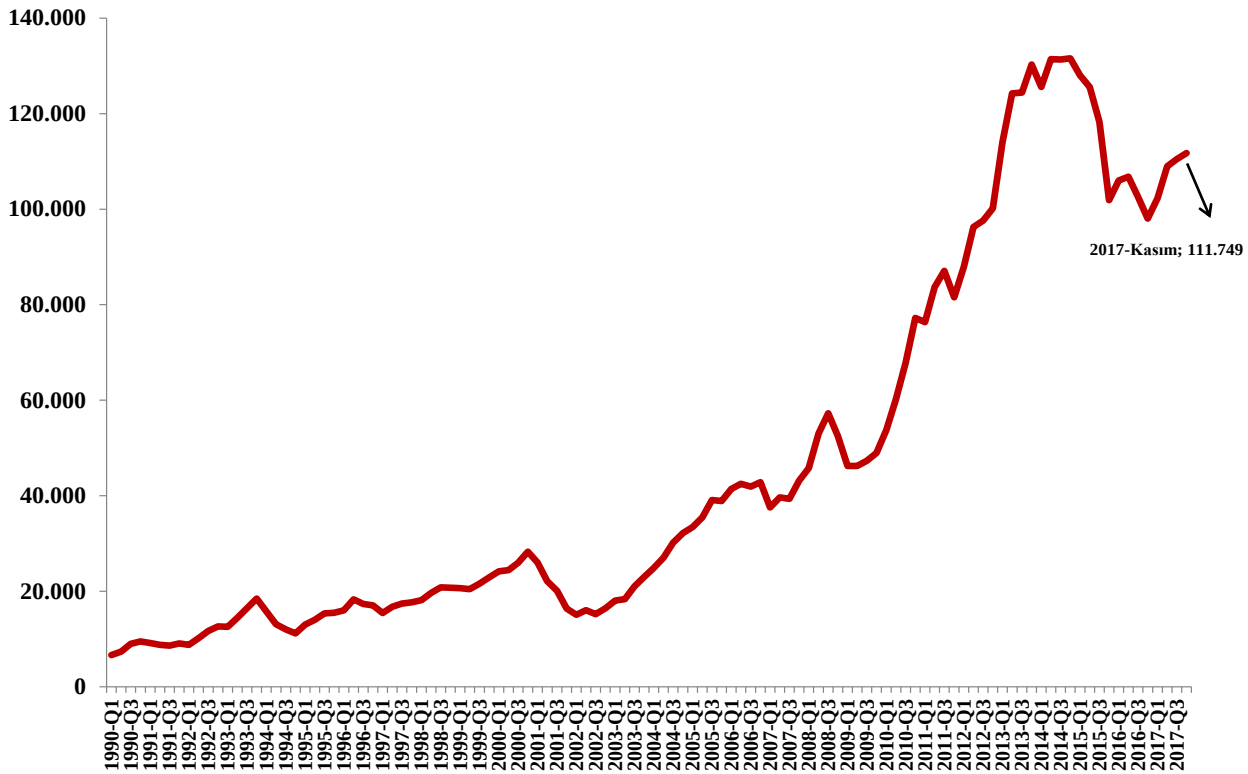
26.1.2018

ARALIK 2017 – OCAK 2018

TÜRKİYE EKONOMİSİ ÖZET BİLGİLERİ

Buna göre, kısa vadeli dış borç stoku 2017 Kasım ayı itibarıyla 2016 yılsonuna göre 13,7 milyar ABD doları artmış ve yaklaşık 111,7 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir (Şekil 1). Aynı dönemde bankalar kaynaklı kısa vadeli dış borç stoku 4,2 milyar ABD doları artarak 61,6 milyar ABD dolarına, diğer sektörler kaynaklı kısa vadeli dış borç stoku da 9,5 milyar ABD doları artarak 50,1 milyar ABD dolarına ulaşmıştır.

Şekil 1: Kısa Vadeli Dış Borç Stoku (1990:Q1- 2017:Kasım, Milyon ABD Doları)

Kaynak: TCMB

Kısa vadeli dış borç stokunun %55,1'i bankalar kaynaklı borçlardan oluşmaktadır. Bankalar kaynaklı borçların %27,5'i ise krediler oluşturmaktadır. Bankaların yurt dışından kullandıkları kısa vadeli krediler 2017 yılı Kasım ayı itibarıyla yaklaşık 16,9 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir. Bu rakam, kısa vadeli kredilerde 2016 yılsonuna göre %15,1'lik bir artış yaşandığı anlamına gelmektedir. Aynı dönemde yurt dışı yerleşiklerin döviz tevdiat hesabı %17,4 oranında, banka mevduatları %2,5 oranında artarken, TL cinsinden mevduatları %6,3 oranında azalmıştır (Tablo 1).

Diğer sektörlerin yurt dışından sağladığı kısa vadeli borçlar ise 2016 yılsonuna göre %23,5 oranında artarak 50,1 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 1: Kısa Vadeli Dış Borç Stoku (2014:Q1- 2017:Kasım, Milyon ABD Doları)

26.1.2018

ARALIK 2017 – OCAK 2018

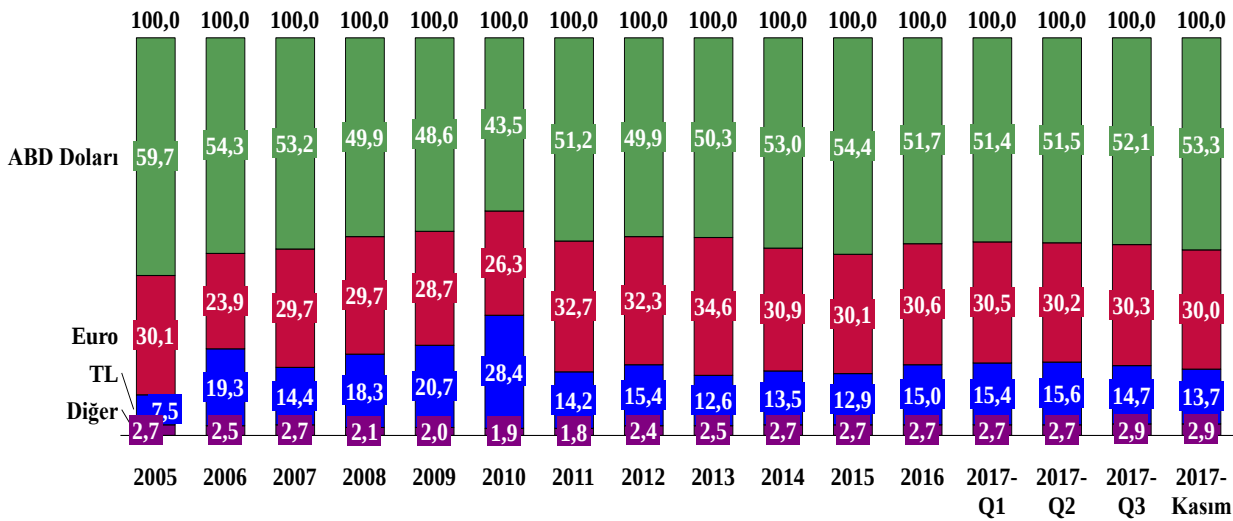
TÜRKİYE EKONOMİSİ ÖZET BİLGİLERİ

	2015				2016				2017			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Kasım
MERKEZ BANKASI	290	270	208	176	173	157	131	110	108	109	97	94
BANKER KREDİ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
MUHABİR AÇIKLARI	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
KREDİ MEKTUPLU DTH	290	270	208	176	173	157	131	110	108	109	97	94
DÖVİZE ÇEV. MEVDUAT & DİĞER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
GENEL HÜKÜMET	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
BANKALAR	93.980	90.125	82.010	64.520	67.982	65.969	62.955	57.373	60.047	62.358	61.900	61.559
KREDİLER	44.109	37.401	28.750	22.701	19.628	18.963	16.673	14.726	15.430	15.639	16.002	16.950
DÖVİZ TEVDİAT HESABI	12.702	13.729	14.857	14.821	15.408	15.801	15.076	13.231	13.239	14.267	15.150	15.528
BANKA MEVDUATI	24.493	25.329	24.102	17.387	18.842	17.236	16.738	17.251	18.256	18.848	18.533	17.686
TL CİNSİNDEN MEVDUAT	12.676	13.666	14.301	9.611	14.104	13.969	14.468	12.165	13.122	13.604	12.215	11.395
DİĞER SEKTÖRLER	33.790	35.143	36.020	37.181	37.828	40.682	39.480	40.566	42.134	46.487	48.470	50.096
TİCARİ KREDİLER	29.403	30.970	31.672	33.145	33.031	35.348	34.452	36.440	37.784	41.124	42.468	43.425
İTHALAT BORÇLARI	25.566	27.262	27.947	29.459	29.318	31.766	30.824	32.773	34.148	37.322	38.551	39.375
PREF.&PEŞİN İHRACAT	3.837	3.708	3.725	3.686	3.713	3.582	3.628	3.667	3.636	3.802	3.917	4.050
DİĞER KREDİLER	4.387	4.173	4.348	4.036	4.797	5.334	5.028	4.126	4.350	5.363	6.002	6.671
KAMU	0	0	0	0	0	0	213	241	247	183	188	190
ÖZEL	4.387	4.173	4.348	4.036	4.797	5.334	4.815	3.885	4.103	5.180	5.814	6.481
TOPLAM	128.060	125.538	118.238	101.877	105.983	106.808	102.566	98.049	102.289	108.954	110.467	111.749

Kaynak: TCMB

Kısa vadeli dış borç stokunun 2005 – 2017:Kasım dönemindeki döviz kompozisyonu incelendiğinde, 2005 yılına kıyasla yaklaşık yüzde 6,4 puan azalmakla birlikte, ABD dolarının payının, euro ve diğer dövizlere göre daha yüksek olduğu görülmüştür. 2017 yılı kasım sonu itibarıyla, kısa vadeli dış borç stokunun %53,3'ü ABD doları, %30'u Euro, %13,7'si TL ve %2,9'u da diğer döviz cinslerinden oluşmaktadır (Şekil 2).

Şekil 2: Kısa Vadeli Dış Borç Stokunun Döviz Kompozisyonu, % (2005 – Kasım:2017)

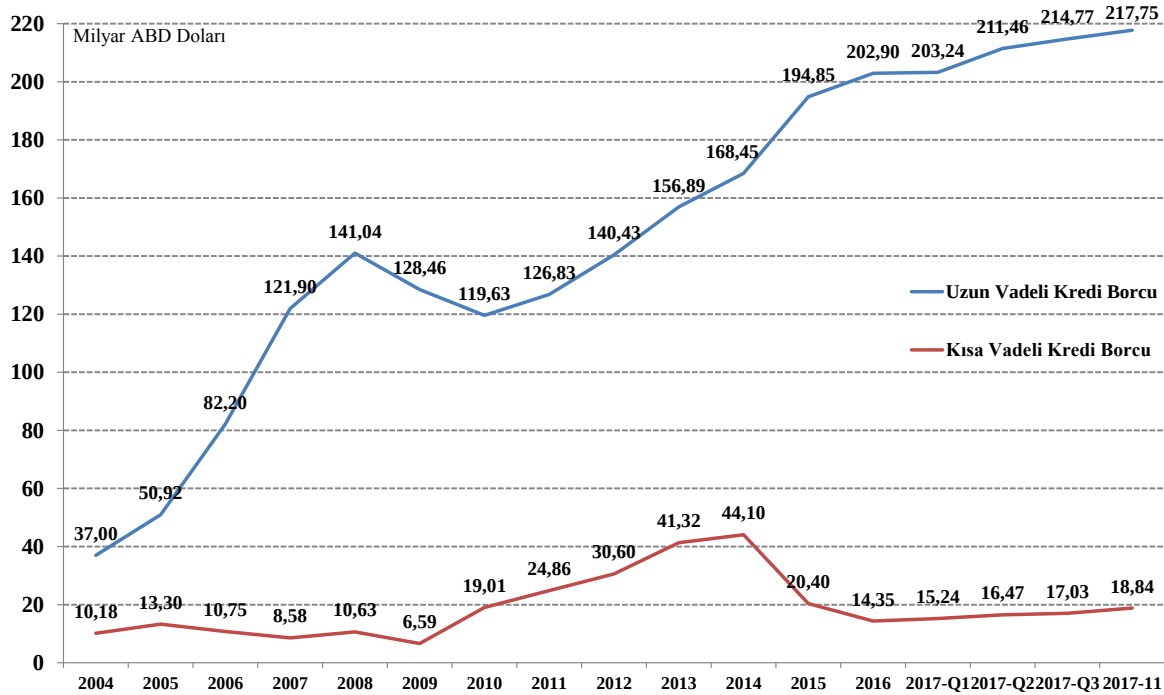
ARALIK 2017 – OCAK 2018**TÜRKİYE EKONOMİSİ ÖZET BİLGİLERİ**

Kaynak: TCMB

3. Özel Sektörün Yurt Dışından Sağladığı Kredi Borcuna ilişkin Kasım 2017 verileri, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) tarafından 17 Ocak 2018 tarihinde yayımlandı.²

Söz konusu veriler, özel sektörün yurt dışından sağladığı kısa ve uzun vadeli kredilerin borçlu ve alacaklı bilgileri, döviz cinsi, kullanım, anapara/faiz ödemeleri ve ödeme planları şeklindeki kredi ayrıntıları, işlemlere aracılık eden bankalar tarafından TCMB'ye işlem bazında gönderilen bildirim formlarından derlenmektedir.

Buna göre, 2017 yılı Kasım sonu itibarıyla özel sektörün yurt dışından sağladığı uzun vadeli kredi borcu 2016 yılsonuna göre %7,3 (~14,8 milyar dolar) artarak yaklaşık 217,7 milyar ABD doları olmuştur. Aynı dönemde kısa vadeli kredi borcu ise %31,3'lük bir artışla 18,8 milyar ABD doları seviyesine yükselmiştir. Böylelikle toplam kredi borcu yaklaşık 19,3 milyar ABD doları artarak 236,6 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir (Şekil 1).

Şekil 1: Özel Sektörün Yurt Dışından Sağladığı Kredi Borcu (2004 – Kasım 2017)

Kaynak: TCMB

Özel sektörün yurt dışından sağladığı uzun vadeli kredi borcunun borçluya göre dağılımı incelendiğinde, finansal kesimin kredi borcunun (%50,8), finansal olmayan kesimin kredi borcundan (%49,2) daha fazla olduğu görülmektedir.

² TCMB, her ay verileri geçmişe dönük revize ettiği için bilgi notlarında yer alan tablolardaki eski yıllara ait veriler farklılık gösterebilmektedir.

26.1.2018

ARALIK 2017 – OCAK 2018

TÜRKİYE EKONOMİSİ ÖZET BİLGİLERİ

Alacaklıya göre dağılım verileri, tahvil alacaklıları hariç toplam kredi borcunun büyük ölçüde özel alacaklılara olan borçlardan oluştuğunu göstermektedir (%85).

Tablo 1: Özel Sektörün Yurt Dışından Sağladığı Uzun Vadeli Kredi Borcu (borçlu ve alacaklıya göre dağılım)

(Milyar ABD doları)	2013	2014	2015	2016	2017-Q1	2017-Q2	2017-Q3	2017-Kasım
Borçluya Göre Dağılım	156,89	168,45	194,85	202,90	203,24	211,46	214,77	217,75
I- Finansal	72,75	84,66	104,81	105,59	105,43	109,79	109,90	110,57
i- Bankalar	54,88	65,90	85,90	86,92	87,85	91,90	92,26	93,12
- Krediler	38,75	44,18	63,58	62,52	61,99	61,96	62,29	63,26
- Tahvil	16,13	21,71	22,32	24,40	25,86	29,94	29,97	29,86
ii- Bankacılık Dışı Finansal Kuruluşlar	17,87	18,76	18,91	18,67	17,58	17,89	17,63	17,45
- Krediler	16,00	15,08	14,83	13,44	12,49	12,82	12,57	12,41
- Yabancı Sermaye Sayılan Krediler	0,37	0,56	0,64	0,65	0,58	0,62	0,63	0,66
- Tahvil	1,50	3,12	3,44	4,58	4,51	4,45	4,43	4,37
II-Finansal Olmayan	84,14	83,80	90,04	97,31	97,81	101,67	104,88	107,18
- Krediler	73,04	71,70	76,38	82,12	82,92	86,05	88,41	89,83
- Yabancı Sermaye Sayılan Krediler	7,42	6,78	7,50	9,08	8,81	9,54	9,87	10,01
- Ticari Krediler	0,33	0,31	0,41	0,42	0,39	0,38	0,39	0,40
- Tahvil	3,35	5,00	5,75	5,69	5,69	5,70	6,21	6,94
Alacaklıya Göre Dağılım	156,89	168,45	194,85	202,90	203,24	211,46	214,77	217,75
I- Resmi Alacaklılar	18,93	18,96	19,35	20,10	20,76	23,33	25,52	26,44
II- Özel Alacaklılar	116,98	119,66	144,00	148,13	146,42	148,04	148,64	150,15
i- Yabancı Ticari Bankalar	68,87	72,27	89,92	89,78	88,21	88,00	86,76	87,90
ii- Yerleşik Bankaların Yurtdışı Şube ve İştirakleri	23,92	24,60	26,44	27,66	27,29	28,04	28,92	29,13
iii- Bankacılık Dışı Finansal Kuruluşlar	13,06	13,14	17,16	18,64	18,79	19,14	19,66	19,55
iv- Finansal Olmayan	11,13	9,65	10,47	12,05	12,14	12,86	13,30	13,56
III- Tahvil Alacaklıları	20,98	29,83	31,51	34,67	36,07	40,09	40,62	41,16

Kaynak: TCMB

Özel sektörün yurt dışından sağladığı kısa vadeli kredi borcunun borçluya göre dağılımı incelendiğinde, borcun tamamına yakınının finansal kesime ait olduğu görülmektedir. Finansal kuruluşların kredi borcunun toplam kısa vadeli borçlar içindeki payı %78 iken finansal olmayan kesimin payı %22'dir.

4. Ocak 2018 Tüketici Güven Endeksi'ne ilişkin veriler Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından 23 Ocak 2018 tarihinde yayımlandı.

TÜİK tarafından aylık yayımlanan Tüketici Güven Endeksi, tüketicilerin yakın gelecekte yapılması planlanan harcama ve tasarruflarına ilişkin eğilimleri hakkında bilgi vermektedir.

Tüketici Güven Endeksi bir önceki aya göre artış sergilemiştir.

2017 Aralık ayında 65.1 olan Tüketici Güven Endeksi, 2018 Ocak ayında 7.2 puan artarak 72.3 seviyesine yükselmiştir. Böylelikle, geçtiğimiz ay gösterdiği azalışın ardından, yükselme eğilimine girmiştir. Bir önceki yılın aynı dönemine göre ise 5.4 puan artış göstermiştir.

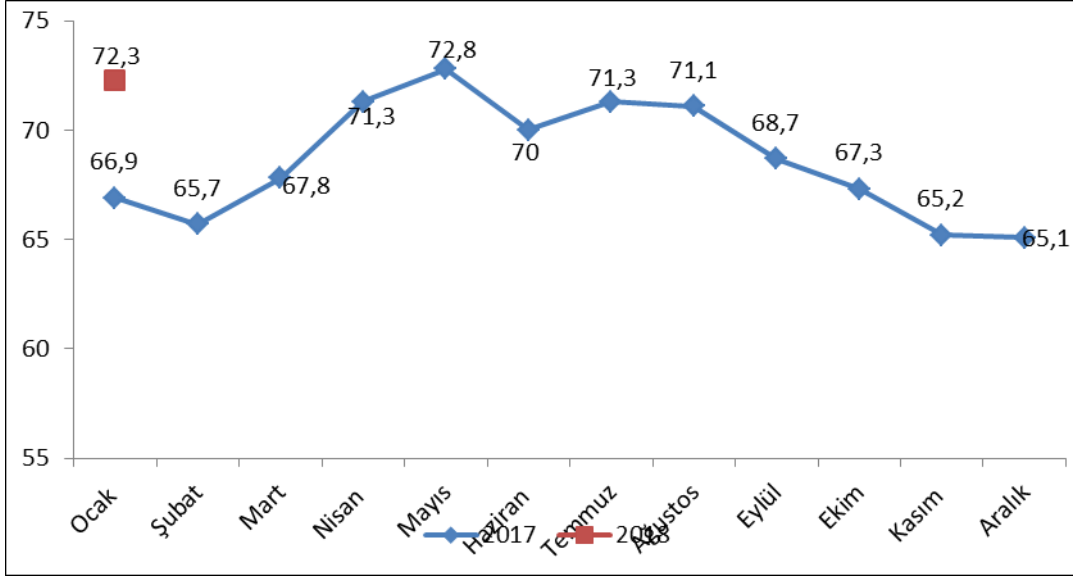

26.1.2018

ARALIK 2017 – OCAK 2018

TÜRKİYE EKONOMİSİ ÖZET BİLGİLERİ

Şekil 2: Tüketici Güven Endeksi (Ocak 2017-Ocak 2018)

Tüketici Güven Endeksi alt kalemlerindeki değişime bir önceki aya göre bakıldığında, gelecek 12 ay için tasarruf etme ihtimalinin (8.7 puan) ve genel ekonomik durum beklentisinin (8.6 puan) iyileştiği, bu beklentilerin yanı sıra hanenin maddi durum beklentisinin 6.3 puan arttığı görülmektedir (Tablo 1). İşsiz sayısındaki düşüş beklentisi ise bir önceki aya göre 5.4 puan artış göstermiştir.

Tablo 1:Tüketici Güven Endeksi Alt Kalemleri

	Endeks		Değişim oranı, %	
	Aralık'17	Ocak'18	Bir önceki yılın aynı ayına göre	Bir önceki aya göre
Tüketici Güven Endeksi	65.1	72.3	-0.1	11.1
Hanenin maddi durum beklentisi	84.8	91.1	0.3	7.3
Genel ekonomik durum beklentisi	87.5	96.1	0.5	9.7
İşsiz sayısı beklentisi	70.6	76.0	-0.5	7.7
Tasarruf etme ihtimali	17.5	26.2	-2.9	49.7

26.1.2018

ARALIK 2017 – OCAK 2018

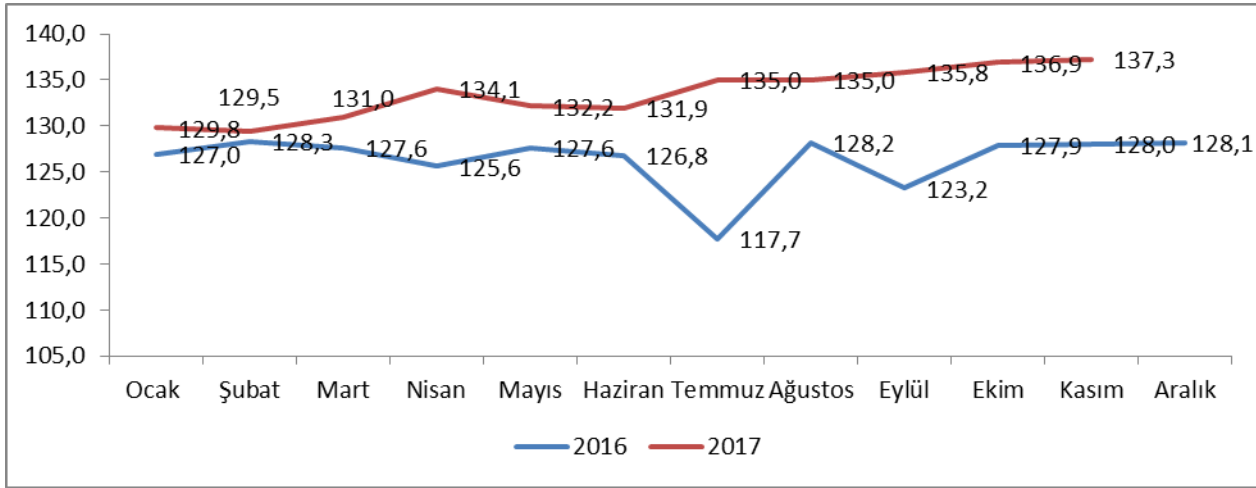
TÜRKİYE EKONOMİSİ ÖZET BİLGİLERİ

5. Kasım 2017 Sanayi Üretim Endeksi'ne ilişkin veriler Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından 8 Ocak 2018 tarihinde yayımlandı.

TÜİK tarafından aylık yayımlanan Sanayi Üretim Endeksi, Türkiye'deki sanayi kuruluşlarının toplam üretiminin zaman içindeki değişimi hakkında bilgi vermektedir.³

Şekil 1: Aylara göre sanayi üretim endeksi

(mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış, 2010=100)

Kasım ayında Türkiye (TR) Geneli Sanayi Üretim Endeksi **bir önceki aya (Ekim 2017) göre** yüzde 0,3 artış göstermiştir. Kasım (2017) ayındaki artışta bir önceki aya göre madencilik ve taşocakçılığı sektöründeki yüzde 3,2'lik ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektöründeki yüzde 0,8'lik artışın etkili olduğu görülmektedir. İmalat sanayinde ise bir önceki aya göre değişim yaşanmadığı görülmektedir.

Şekil 2: Yıllara göre Kasım ayları itibarıyla sanayi üretim endeksi

(takvim etkisinden arındırılmış, 2010=100)

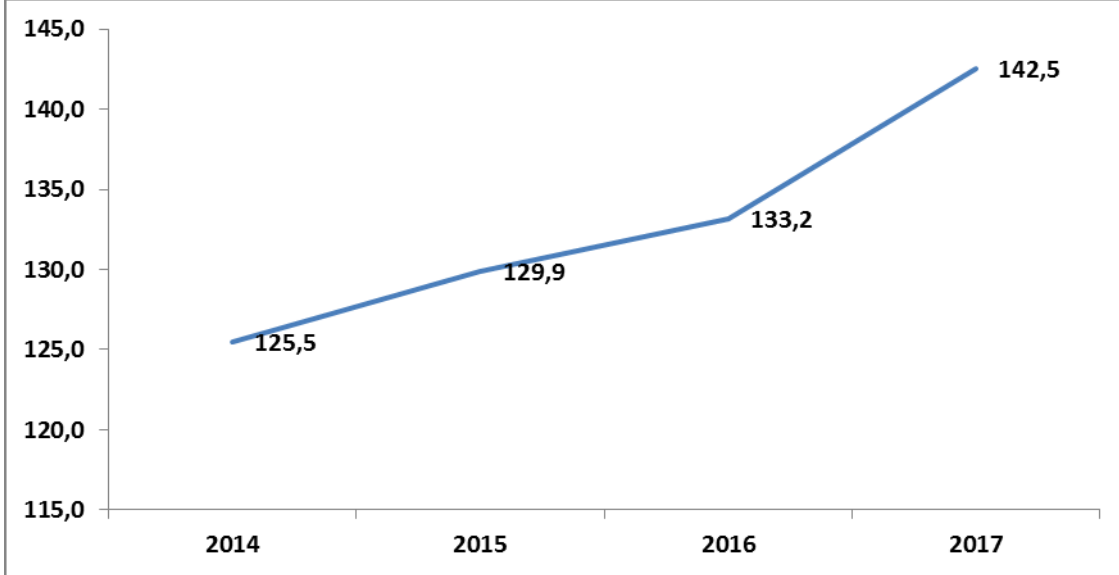
³ Bültende mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış veriler kullanılmaktadır.

26.1.2018

ARALIK 2017 – OCAK 2018

TÜRKİYE EKONOMİSİ ÖZET BİLGİLERİ

1. Geçen yılın bu dönemine göre İşsizlik sorunumuz devam ediyor. 2017'nin Ekim ayında Türkiye'deki toplam işsiz sayısı, geçen yılın aynı dönemine göre 360 bin kişi azalarak 3 milyon 287 bin kişi oldu. Genç nüfusta işsizlik oranı ise 1,9 puan azalarak yüzde 19,3'e geriledi.

2. Kısa vadeli dış borç stoku 2017 Kasım ayı itibarıyla 2016 yılsonuna göre 13,7 milyar ABD doları artmış ve yaklaşık 111,7 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir. Döviz kompozisyonuna bakıldığında daha çok dolar cinsinden borçlanma görülmektedir.

3. Özel Sektörün Uzun Vadeli Borcu artmaya devam etmekte: Uzun vadeli kredi borcu 2016 yılsonuna göre %7,3 (~14,8 milyar dolar) artarak yaklaşık 217,7 milyar ABD doları olmuştur. Böylelikle toplam kredi borcu yaklaşık 19,3 milyar ABD doları artarak 236,6 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir.

4. Tüketici Güven Endeksi 2018 Ocak ayında 7.2 puan artarak 72.3 seviyesine yükselmiştir. 2017 Aralık ayında 65.1 olan Tüketici Güven Endeksinin artması ekonominin canlılığına işaret edebilir. Genel ekonomik durum beklentisinin bir önceki yılın ayına göre yarım puan artması da olumlu bir durumdur.

5. Genel Sanayi Üretim Endeksi artmıştır: Kasım ayında Türkiye (TR) Geneli Sanayi Üretim Endeksi bir önceki aya (Ekim 2017) göre yüzde 0,3 artış göstermiştir. Ekonomik açıdan olumludur.

Hazırlayan:

**Prof.Dr. Hüseyin AKTAŞ
Doç.Dr. Mahmut KARGİN**

Manisa TOBB Akademik Danışmanları